

IGNACIO VILLEGAS DASIGAN

Si Ignacio Villegas Dasigan ay isang guro sa Leandro I. Verceles Sr. National High School sa bayan ng Pandan, lalawigan ng Catanduanes. Siya ay nagtapos sa Catanduanes State University sa kursong Bachelor of Secondary Education, Major in English noong 2016. Nagturo siya pagkatapos gumradweyt sa kolehiyo sa Immaculate Conception Seminary Academy of the Diocese of Virac, Incorporated, isang pribadong paaralan sa Catanduanes. Siya ay isang school paper adviser at manunulat. Nailathala ang akda niyang dagli na may pamagat na “Labada” sa *Agos: Refereed Journal sa Malikhaing Akdang Pampanitikan* ng Sentro ng Wikang Filipino-UP Diliman noong 2020. Kasalukuyan niyang tinatapos ang kursong Master of Arts in English.

ANG MANOK NI MANDO

Nilasing niya ang kaibigan at saka ginawa ang plano.

Tinitigan ang alaga ng binatang maestro at marahang hinimas ang ulo nito. Sa paanan nito ay nagkukubli ang dalawang munting itlog na anumang oras ay mapipisa. Nang maramdaman ng munting nilalang ang init ng mga palad ni Kanor ay nagising ito at galit na tinuka ang kanyang kamao, na tila ba nanlalaban sa mapangahas na balak ng biyudo. Ngunit mas malakas ang kanyang puwersa at mariin niyang nahawakan ito. Hindi na nakapalag ang manok ni Mando at nagpaubaya na lamang hanggang sa napisa ang pinaka-iniingatang mga itlog.

Malakas na ang ihip ng hangin habang manaka-nakang bumubuhos ang malakas na ulan. May bagyo at magla-landfall ito sa madaling araw. Kaya naman abala na ang mga tao sa paghahanda o paglilikas nang hapong iyon sa buwan ng Nobyembre.

Ipinapako ni Kanor, isang biyudo na may limang anak na lalaki, ang

kanilang dingding nang tawagin siya ng panganay.

“Itay, luto na ho ang kanin. Ano ho ang ulam?” tanong ng labintatlong taong gulang na si Rico.

Saglit na tumigil ang ama sa ginagawa. Oo nga. Maghahapunan na naman. Ang tanging nautang niya sa tindahan ni Manang Felia ay tatlong kilong bigas lamang. Hindi na siya pinagbigyang makakuha ng de-lata. Sagad na raw ang utang niya noon pang nakaraang Abril habang naka-lockdown ang buong Luzon dahil sa pandemya.

“Ako na ang bahala, ‘Koy,” tugon ng ama. “Ikaw na muna’ng gumawa nito.”

Kinakain na ng dilim ang kalupaan nang lumabas ng bahay si Gardo. Sumabay sa ihip ng hangin ang samyo ng pabangong iwinisik niya sa kanyang leeg at batok. Binagtas niya ang gilid ng kalsada patungo sa bahay ng kaibigang binatang maestro—si Mando.

“Tuloy ka, p’re. Magkape ka at tiyak na nilamig ka sa daan. Delikado na, a!” wika ni Mando nang mapagbuksan ang biyudo.

“Hindi na. May bitbit ako,” itinaas ni Gardo ang isang bote ng alak habang nakangisi.

“Naku! P’re, mukhang wrong timing, a. Masama ang panahon at kailangan ka ng mga bata. Sa susunod na lang,” payo ng binatang maestro.

Agad binuksan ni Kanor ang bote at nilagok ang alak. Walang nagawa ang may bisita kaya pinagbigyan niya na ang biyudo, ilang beses na rin niya itong nakainuman.

Isa ... dalawa ... tatlo ... apat ...

Limang bote. Limang bote ang naubos bago tuluyang bumagsak sa sofa ang binatang maestro at iyon ang sandaling hinihintay ng biyudo. Alam niya ang kahinaan nito kaya maingat ang kanyang pandaraya sa bawat tagay.

Nilasing niya ang kaibigan at saka ginawa ang plano.

Tinitigan ang alaga ng binatang maestro at marahang hinimas ang ulo nito. Sa paanan nito ay nagkukubli ang dalawang munting itlog na anumang oras ay mapipisa. Nang maramdaman ng munting nilalang ang init ng mga palad ni Kanor ay nagising ito at galit na tinuka ang kanyang

kamao, na tila ba nanlalaban sa mapangahas na balak ng biyudo. Ngunit mas malakas ang kanyang puwersa at mariin niyang nahawakan ito. Hindi na nakapalag ang manok ni Mando at nagpaubaya na lamang hanggang sa napisa ang pinaka-iniingatang mga itlog.

Umuwi na si Kanor bitbit ang limandaang pisong delihensya sa manok ni Mando.

A vertical handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Kanor'.